RADA MIEJSKA
w Nysie
ul. Kolejowa 15
48-300 Nysa

UCHWAŁA NR XLVI/685/17
RADY MIEJSKIEJ W NYSIE

z dnia 19 grudnia 2017 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 - 2020

Na podstawie art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, 1292) oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875) Rada Miejska w Nysie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 - 2020, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Nysy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY

Paweł Nakonieczny

Załącznik do Uchwały Nr XLVI/685/17

Rady Miejskiej w Nysie

z dnia 19 grudnia 2017 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020

Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020, zwany dalej Programem, został opracowany w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, 1292).

Zgodnie z art. 176 pkt 1 w/w ustawy do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Zadania przyjęte do realizacji w ramach niniejszego Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769, 1985),

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487),

- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem" (Dz.U. 2016 poz. 1860).

Rodzina, to naturalne środowisko wychowawcze dziecka, które wpływa na jego osobowość, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Prawidłowo funkcjonująca rodzina, konsekwentnie i z powodzeniem spełniająca swoje zadania, stanowi dla swych członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

Rozwój emocjonalny i intelektualny młodego pokolenia zależy od prawidłowo spełnianej funkcji przez środowisko rodzinne. Niskie dochody rodziny, powodujące sytuacje, w których nie będzie ona w stanie własnym staraniem zaspakajać podstawowych potrzeb życiowych, to tylko jeden z czynników prowadzących do wykluczenia społecznego. Dodatkowymi problemami są często alkoholizm, narkomania, przemoc, przestępczość, demoralizacja i niedostosowanie społeczne. Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze życia.

W 2011 roku ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła różne formy wsparcia rodziny na poziomie gminy, których celem jest osiągnięcie przez rodzinę, mającą problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, podstawowego poziomu stabilności życiowej, umożliwiającej jej wychowywanie dzieci. Podejmowane działania mają zapewnić rodzinie taką pomoc, aby w jej efekcie wyeliminowane zostało zagrożenie zabrania dziecka z rodziny lub zapewniony został szybki powrót do rodziny dziecku, które z uwagi na jego dobro, okresowo musiało zostać umieszczone poza rodziną.

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem", która wskazuje, że wsparcie we określonym zakresie będzie realizowane między innymi przez jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki organizacyjne realizujące wspieranie rodziny.

Nowo wprowadzone przepisy prawa dotyczą wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny, m. in. świadczeń gwarantowanych, do których szczególnie należy zapewnienie dostępności dla kobiet w ciąży oraz ich dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ustawa zakłada m.in., że rodziny uprawnione objęte będą pomocą asystentów rodziny na zasadach określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nowe rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny. W jego ramach będzie można skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej (w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych), a także poradnictwa w zakresie przezwyciężania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Dostępną pomoc koordynować ma asystent rodziny, którego zadaniem będzie opracowanie katalogu możliwej pomocy i występowanie „do odpowiednich podmiotów, w celu umożliwienia skorzystania ze wsparcia". Obecnie rolą asystenta jest wspieranie rodzin, które z różnych powodów nie radzą sobie z wychowaniem dzieci.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną, zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci w rodzinach oraz profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie zapobiegania sytuacjom kryzysowym w rodzinach.

Realizowane w ramach niniejszego Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w rodzinie zastępczej spokrewnionej bądź niespokrewnionej, w celu umożliwienia mu powrotu do rodziny biologicznej.

Stworzenie spójnego, ukierunkowanego na określone działania programu dla Gminy Nysa pozwoli wypracować strategiczne i interdyscyplinarne kierunki aktywności mające wspierać rodziny i zapobiegać patologii środowiska lokalnego.

Dobrze zaprojektowana praca z rodziną i skorelowane z nią formy wsparcia będą służyć przede wszystkim zaspakajaniu podstawowych potrzeb bytowych rodziny, a także aktywizację jej zasobów poprzez wzmocnienie kompetencji i umiejętności społecznych.

Wszystkie działania skupiają się na wzmocnieniu poczucia bezpieczeństwa dziecka oraz podniesieniu kompetencji opiekuńczo wychowawczych rodziców tak, by zapewnić optymalne warunki dla wszechstronnego rozwoju i tym samym podnieść standard życia całej rodziny.

Działania wspierające rodziny będą realizowane poprzez pracę asystentów rodziny, oraz powołane zespoły interdyscyplinarne, których rolą będzie diagnoza rodzin przeżywających trudności i okresowa ocena planów działań przewidzianych dla każdej z rodzin.

Opracowanie programu poprzedziło przeprowadzenie diagnozy sytuacji społecznej, opiekuńczo-wychowawczej, materialnej i zawodowej rodzin z terenu Gminy Nysa i tym samym pozwoliło wypracować kompleksowe podejście do rodziny zagrożonej dysfunkcją opiekuńczo – wychowawczą wykluczeniem społecznym, czy zagrożoną stygmatyzacją.

I. Adresaci

Adresatami Programu są rodziny, przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, dzieci i młodzież, którym rodzice nie zapewniają należytej opieki oraz rodziny, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

II. Diagnoza oraz działania podejmowane na rzecz rodzin

CHARAKTERYSTYKA KLIENTÓW OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie w okresie I – VI 2017 roku udzielił wsparcia 1 256 rodzinom tj. 2 204 osobom w rodzinach.

Tabela nr 1: Powody udzielania pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie w okresie I – VI 2017 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej	**Liczba rodzin**	**Liczba osób w rodzinach**
Ubóstwo	1 016	1 810
Bezrobocie	598	1 263
Niepełnosprawność	626	986
Długotrwała lub ciężka choroba	705	1 066
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	123	435
Potrzeba ochrony macierzyństwa	69	316
Bezdomność	59	59
Alkoholizm	57	73
Narkomania	4	5
Przemoc w rodzinie	8	19
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	18	27

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie, na podstawie sprawozdania MRPiPS – 03 dane za okres od I do VI 2017 r.

Najczęstszą przyczyną korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej były ubóstwo, a tym samym niskie dochody, ponadto bezrobocie, a także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego, a także alkoholizm. Pozostałe przyczyny to niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.

Tabela nr 2: Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w Nysie w okresie I – VI 2017 r.

Rodziny	**Liczba rodzin**
z dziećmi do 6 r.ż	154
z dziećmi do 18 r.ż	297 (w tym dzieci do 6 r.ż)
wielodzietne	30
niepełne	89

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie, dane za okres od I do VI 2017 r.

Tabela nr 3: Rodziny objęte wsparciem przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie w okresie I - VI 2017 r.

Liczba rodzin	**Liczba rodzin z podziałem na liczbę posiadanych dzieci**					
	1 dziecko	**2 dzieci**	**3 dzieci**	**4 dzieci**	**5 dzieci**	**6 i więcej dzieci**
331	132	115	60	17	4	3

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie, dane za okres od I do VI 2017 r.

Z przedstawionych danych wynika, że wśród rodzin pełnych korzystających ze świadczeń ośrodka największą grupę stanowią rodziny z jednym i dwójką dzieci.

1. **Wsparcie dla rodzin w formie pracy socjalnej i asystenta rodziny**

Praca socjalna skierowana jest na przywrócenie zdolności do samodzielnego funkcjonowania klienta pomocy społecznej. Łącznie w okresie od I do VI roku 2017, pracą socjalną zostało objętych 1 852 rodzin.

W okresie od I do VI 2017 pracownicy socjalni OPS prowadzili także pracę socjalną w oparciu o kontrakt socjalny. **Kontraktem socjalnym** objętych było 253 rodzin, co stanowi 349 osób w rodzinach.

Kolejną formą pomocy rodzinie przeżywającą trudności, realizowaną przez OPS, jest powołany **Zespół ds. Pomocy Dziecku i Rodzinie**, w którym są zaangażowani pracownicy Działu Pomocy Środowiskowej. W okresie od I do VI 2017 roku pracą Zespołu objęto 78 rodzin, skonstruowano indywidualne plany wsparcia dla poszczególnych rodzin w ujęciu wielopłaszczyznowym. W okresie od stycznia do czerwca 2017 r., odbyło się łącznie 337 posiedzeń **Zespołu ds. Pomocy Dziecku i Rodzinie**. Łącznie w 337 posiedzeniach, uczestniczyło 1.112 rodzin.

Ponadto w okresie od I do VI 2017 r. w OPS zatrudnionych było 4 **asystentów rodziny**. Z pomocy asystentów skorzystało 68 rodzin (68 rodzin było objętych wsparciem Zespołu Pomocy Dziecku i Rodzinie), w tym 12 rodzin objęto wsparciem na podstawie zobowiązania Sądu. Ponadto, Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie w 2015 roku wprowadził pilotażowy program podziału osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na trzy grupy – A; B; C;

- A oznacza rodziny wieloproblemowe,
- B oznacza rodziny bezpieczne
- C oznacza rodziny sporadycznie korzystające ze wsparcia.

Wg. danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Nysie wynika, że na dzień 30 czerwca 2017 roku w poszczególnych grupach była następująca liczba rodzin:

- Typ A – 376 rodzin
- TYP B – 821 rodzin
- TYP C – 655 rodzin.

Pracownicy socjalni współpracują także z Powiatowym Urzędem Pracy w Nysie w zakresie przekazywania informacji o aktualnych ofertach pracy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy. W ramach prowadzonej pracy socjalnej pracownicy kierują osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej do podjęcia działań, m.in.: w ramach Centrum Integracji Społecznej w Nysie oraz na staże i roboty publiczne.

2. **Formy niematerialnej pomocy świadczonej przez pracowników socjalnych:**

- **poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, rodzinne)** – udzielone zostało 156 rodzinom, co stanowi 431 osób w rodzinie. Pomoc realizowana przez pracowników OPS w Nysie jak również przez instytucje współpracujące,
- **interwencja kryzysowa** – wykonana w stosunku do 158 rodzin, co stanowi 436 osób w rodzinie,
- **pracą socjalną** – objęto 1852 rodzin, co stanowi 3 646 osób w rodzinach.

3. **Świetlica Socjalna z programem zajęć socjoterapeutycznych**

W OPS od 2012 r. funkcjonuje **Świetlica Socjalna z programem zajęć socjoterapeutycznych**. Świetlica jest miejscem, w którym przebywają dzieci z rodzin wymagających wsparcia w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Świetlica współdziała z rodzicami, wychowawcami, pedagogami szkolnymi i pracownikami socjalnymi. W okresie od I do VI 2017 r. prace z dziećmi prowadził kierownik oraz 2 wychowawców przy wsparciu 12 wolontariuszy. W tym okresie w zajęciach świetlicy uczestniczyło łącznie rotacyjnie 42 dzieci.

4. **Wolontariat**

Przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Nysie działa wolontariat. W charakterze wolontariusza pracę świadczyło 19 osób. Praca wolontariuszy polegała na pomocy w nauce dzieciom z zakresu szkoły podstawowej i gimnazjum oraz pomocy osobom starszym w zakresie zaspokajania podstawowych potrzeb.

5. **Pomoc psychologiczna**

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie, zatrudnia dwóch psychologów. Głównymi problemami poruszanymi przez osoby wymagające pomocy psychologicznej były: przemoc, uzależnienia i współuzależnienia, bezrobocie, niezaradność i wykluczenie społeczne, zaburzenia emocjonalne, choroby psychiczne i somatyczne, trudności wychowawcze. W okresie od stycznia do czerwca 2017 roku z pomocy psychologów skorzystało 234 klientów. Znaczna część klientów korzystała ze spotkań z psychologiem wielokrotnie.

Wyszczególnienie	
Liczba osób korzystających z konsultacji jednorazowo	98
Liczba osób korzystających z konsultacji wielokrotnie	119
Liczba konsultacji odbywających się na miejscu	184
Liczba konsultacji odbywających się w terenie	47
Liczba osób korzystających z konsultacji w ramach procedury „Niebieskiej Karty"	36

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie, dane za okres od I do VI 2017 r.

6. **Mieszkanie chronione**

Na terenie gminy Nysa funkcjonuje jedno mieszkanie chronione o powierzchni 61,31 m^2, w tym mieszkalną 45,38 m^2. Mieszkanie chronione składa się z dwóch samodzielnych pokoi (I – 21,18 m^2, II – 24,20 m^2). Mieszkanie chronione zapewnia miejsce dla 5 osób, w okresie sprawozdawczym tj.: od I do VI 2017 r. z tej formy pomocy skorzystały 3 rodziny.

7. **Piecza zastępcza**

Dane dotyczące liczby dzieci umieszczonych z terenu gminy Nysa w rodzinach zastępczych oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Wyszczególnienie	**2016**	**2017**
Liczba dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych spokrewnionych	15	25
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych zawodowych i niezawodowych	11	19
Liczba dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	22	34

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie, dane za okres od I do VI 2017 r.

W okresie od I do VI 2017 r. Ośrodek poniósł koszty za pobyt:

• 44 dzieci w rodzinach zastępczych (koszt utrzymania dziecka w rodzinie spokrewnionej wynosi 660 zł. a w zawodowych i niezawodowych – 1.000 zł)

- 25 dzieci w rodzinach spokrewnionych,
- 19 dzieci w rodzinach niezawodowych i zawodowych,

• 34 dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych (koszt utrzymania dziecka jest zróżnicowany w placówkach):

- 5 dzieci w Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej w Jasienicy Górnej, koszt utrzymania w okresie od I do III 2017 r. wynosił - 2 782,27 zł, w okresie od IV do VI 2017 r. wynosi – 2 823,51 zł
- 7 dzieci w Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej w Nysie koszt utrzymania w okresie od I do III 2017 r. wynosił – 3 456,56 zł, w okresie od IV do VI 2017 r. wynosi – 2 999,70 zł

- 21 dzieci w Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej w Paczkowie koszt utrzymania w okresie od I do III 2017 r. wynosił – 3 286,56 zł, w okresie od IV – VI.2017 r. wynosi – 3 012,01 zł

- 1 dziecko w Placówce Opieki Doraźnej „ Azyl" w Kielcach, koszt utrzymania wynosi – 5 898,00 zł.

Wydatki Gminy Nysa za pobyt dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w okresie od stycznia do czerwca 2017 r. wyniosły: 138 762 zł.

Za pobyt dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Nyskiego wydatki wyniosły: 64 816 zł.

6. **Projekty realizowane na rzecz rodzin przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie w latach 2016 - 2017**

Rok	Nazwa projektu	Do kogo skierowany	Liczba rodzin/osób
2016	„Kreatywność na co dzień''	Osoby wykluczone społecznie	20 osób
2016	„STOP nieznajomości języków obcych"	Dzieci i młodzież	20 osób
2016	„Współpraca dla pracy"	Osoby wykluczone społecznie	30 osób
2016	„Program Aktywizacja i Integracja"	Osoby wykluczone społecznie	40 osób
2016	Świetlica w kadrze, cisza na planie – akcja!	Dzieci uczestniczące w zajęciach w świetlicy	30 osób
2016	„Działamy razem- po sąsiedzku	Rodziny romskie	75 osób
2016	„Streetworkerzy - w stronę nastolatków	Młodzież sprawiająca problemy wychowawcze	15 osób
2016	Po MOC dla rodzin – zwiększenie dostępności wysokiej jakości usług społecznych rodzinom z Gminy Nysa	Rodziny wychowujące dzieci, mające problemy opiekuńczo - wychowawcze	30 rodzin
2016	„Łowimy talenty"	Rodziny mające problemy wychowawcze z dziećmi – wyłonienie talentów dzieci	20 osób
2016	„Świetlica łączy pokolenia"	Dwie grupy zróżnicowane pokoleniowo: seniorzy i dzieci ze świetlicy socjalnej.	55 osób
2016	„Świat realny, nie wirtualny"	Dzieci uczestniczące w zajęciach w świetlicy	30 osób
2016	„Integracja poprzez kreatywność – Kubickie rewolucje, aktywne współdziałanie grup wiejskich"	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	11 osób
2016	Punkt konsultacyjno-informacyjny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Rodziny borykające się z przemocą domową	100 osób
2017	„Gmina Nysa przeciwko wykluczeniu!"	Kobiety wykluczone społecznie i zawodowo	12 kobiet

2017	„Kompleksowe wsparcie rodzin doświadczających trudności wychowawcze ze szczególnym ukierunkowaniem na rodziny, w których występują osoby niesłyszące. Pilotaż i diagnoza.	Rodziny doświadczające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej ze szczególnym ukierunkowaniem na rodziny, w których występują osoby niesłyszące.	3 rodziny oraz 50 osób niesłyszących
2017	„Jedyni i niepowtarzalni"	Dzieci uczestniczące w zajęciach w świetlicy	30 osób
2017	Eduko „Wyzwól swoją wyobraźnię – zostań twórca"	Dzieci uczestniczące w zajęciach w świetlicy oraz seniorzy i młodzież Carolinum	271 osób (łącznie ze wszystkich środowisk)
2017	Po MOC dla rodzin – zwiększenie dostępności wysokiej jakości usług społecznych rodzinom z Gminy Nysa	Rodziny wychowujące dzieci, mające problemy wychowawcze	30 rodzin
2017	„Streetworkerzy - w stronę nastolatków	Młodzież sprawiająca problemy wychowawcze	40 osób
2017	„Punkt konsultacyjno-informacyjny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie – edycja 2017"	Osoby zgłaszające przemoc oraz inne problemy w rodzinie i oczekujące wsparcia	w zależności od potrzeb
2017	„Program Aktywizacja i Integracja" (PAI)	Osoby wykluczone społecznie	19 osób
2017	„Metamorfoza – Wiosenny Zryw"	Rodziny wychowujące dzieci, mające problemy wychowawcze, emocjonalne, podniesienie samooceny, budowanie więzi i relacji	w zależności od potrzeb
2017	Akademia Rodzica	Rodziny wychowujące dzieci, będące pod opieką asystentów rodziny	w zależności od potrzeb
2017	Pogotowie Lekcyjne	Dzieci i młodzież mające problemy z nauką	w zależności od potrzeb

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie, dane za okres od I do VI 2017 r.

W 2016 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie zrealizował 13 projektów skierowanych głównie do osób wykluczonych społecznie oraz przeżywających trudności. W 2017 roku zrealizowanych zostało 11 projektów przygotowanych m.in.: dla dzieci z rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, oczekujących wsparcia i mających problemy w nauce.

7. **Działania podejmowane na rzecz wsparcia rodzin z dziećmi przez nyskie placówki oświatowe, w tym dożywianie, działalność świetlic szkolnych oraz zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne**

Tabela nr 4: Struktura placówek żłobkowych i przedszkolnych w Gminie z uwzględnieniem ilości dzieci do czasu wypełniania obowiązku szkolnego.

	Miasto										Sołectwa			
	Żłobek nr		Przedszkole nr								Zespół szkolno-przedszkolny			
	1	2	1	5	6	8	9	10	12*	14*	BN	G*	K	N*
Liczba dzieci	98	72	120	104	125	124	100	175	286	140	75	57	32	50

Źródło: Gminny Zarząd Oświaty w Nysie (wg stanu na wrzesień 2017 r.).

* placówki posiadające oddziały zamiejscowe

Objaśnienie:

BN – Biała Nyska

G – Goświnowice

K – Koperniki

N – Niwnica

Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych:

- Szkoła Podstawowa nr 3 w Nysie – 25 dzieci,
- Szkoła Podstawowa nr 5 w Nysie – 39 dzieci,
- Sportowa Szkoła Podstawowa w Nysie – 36 dzieci.

(Źródło: Gminny Zarząd Oświaty w Nysie)

Dzieci w wieku przedszkolnym, mogą uczęszczać w Gminie Nysa do 2 żłobków, 8 przedszkoli w mieście i 4 zespołów szkolno-przedszkolnych w sołectwach.

Tabela nr 5: Uczniowie szkół podstawowych (w tym 3 szkół z oddziałami gimnazjalnymi) prowadzonych przez gminę Nysa

	Szkoła Podstawowa								
	Miasto					Sołectwa			
	1	3	5 z oddz. gimn.	10 z oddz. gimn.	SSP z oddz. gimn.	BN	G	K	N
Liczba uczniów	607	548	472 SP 327 G	690 SP 253 G	325 SP 103 G	111	74	39	91

Źródło: Gminny Zarząd Oświaty w Nysie (wg stanu na wrzesień 2017 r.).

Objaśnienie:

SSP – Sportowa Szkoła Podstawowa

BN – Biała Nyska

G – Goświnowice

K – Koperniki

N – Niwnica

Tabela nr 6: Ilość uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie Nysa objętych stypendiami socjalnymi

	Miasto		Sołectwa
	Szkoła Podstawowa	Gimnazjum	Zespół szkolno-przedszkolny

	1	3	5	10	SSP	1	2	S	BN	G	K	N
Liczba dzieci	20	33	44	14	21	25	30	12	5	0	3	1

Źródło: Gminny Zarząd Oświaty w Nysie (dane za rok szkolny 2016/2017).

S – Gimnazjum Sportowe

BN – Biała Nyska

G – Goświnowice

K – Koperniki

N – Niwnica

Dzieci i młodzież, w szczególności z rodzin dotkniętych problemami socjalnymi, tj. ubóstwo, bezrobocie kierowane są na świetlice, zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne w celu zagospodarowania im czasu wolnego oraz pomocy w nauce.

Tabela nr 7: Działalność świetlic szkolnych, z uwzględnieniem liczby uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie Nysa korzystających z zajęć świetlicowych

	Miasto					**Sołectwa**			
	Szkoły Podstawowa					**Zespół szkolno-przedszkolny**			
	1	3	5 z oddz. gimn.	10 z oddz. gimn.	S z oddz. gimn.	BN	G	K	N
Liczba uczniów	179	210	119 SP 25 G	130 SP 50 G	51 SP 0 G	45	25	29	53

Źródło: Gminny Zarząd Oświaty w Nysie (wg stanu na dzień 30 września 2017 roku).

S – Sportowa Szkoła Podstawowa

BN – Biała Nyska

G – Goświnowice

K – Koperniki

N – Niwnica

Tabela nr 8: Udział w zajęciach pozalekcyjnych

Rodzaj zajęć	SP 1		SP 3		SP 5		SP 10		SSP		SP BN		SP G		SP K		SP N	
	U	K	U	K	U	K	U	K	U	K	U	K	U	K	U	K	U	K
informatyczne	38	4	7	1	0	0	0	0	20	2	10	1	0	0	0	0	10	1
techniczne	19	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
przed	331	46	182	20	42	6	0	0	57	9	20	2	8	2	20	5	24	4

mi oto we																		
art yst ycz ne	93	12	60	5	12	1	116	5	14	2	12	1	7	1	18	2	39	4
spo rto we	118	12	207	17	46	3	160	8	177	15	60	1	0	0	26	1	61	4
tur yst ycz no- kra joz na wc ze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
inn e	109	15	24	5	8	1	0	0	22	3	10	1	35	2	13	2	15	1
Og óle m	708	92	480	48	108	11	276	13	290	31	112	6	50	5	77	10	149	14

Objaśnienia:

- U - liczba uczniów

- K - liczba kół

8. **Dodatkowe działania realizowane w Gminie Nysa na rzecz rodzin:**

• Bon wychowawczy – jest to comiesięczne świadczenie pieniężne w kwocie 500 zł, wypłacane od drugiego dziecka w przedziale wiekowym od rozpoczęcia 13 miesiąca życia do ukończenia 6 roku życia, na okres w którym wnioskodawca spełnia kryteria programu. Bon przyznawany jest rodzinom zamieszkującym na terenie Gminy Nysa i wypłacany w gotówce bez określenia sposobu wydatkowania. W 2017 r. z Programu „bon wychowawczy" skorzystało 454 rodzin i 474 dzieci. Wypłata świadczeń w całości jest pokrywana ze środków własnych Gminy Nysa.

• Nyska Karta Dużej Rodziny – program ma na celu promowanie modelu rodzin wielodzietnych i ich pozytywnego wizerunku. Założeniem programu jest również umacnianie oraz wspieranie rodziny wielodzietnej, a także zwiększanie szans rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych poprzez m.in. zagwarantowanie różnorodnych ulg i zniżek zarówno przez spółki gminne, jednostki organizacyjne gminy, jak i przez przedsiębiorców i osoby prywatne. Nyską Kartę Dużej Rodziny wydano 296 rodzinom, liczba osób w rodzinach: 1543.

• „Działki dla młodych" – działanie w ramach programu „NYSA – TU SIĘ ŻYJE", którego celem jest zachęcenie młodych ludzi do osiedlania się na terenie Gminy Nysa, poprzez stworzenie korzystnych warunków do realizowania inwestycji mieszkaniowych. „Nysa – tu się żyje" skierowany jest do małżeństw w wieku do 40 lat, które mogą kupić uzbrojoną działkę na terenie miasta pod mieszkalnictwo jednorodzinne po preferencyjnych cenach (za 15 % jej wartości). W 2017 r. w ramach programu sprzedano 26 działek.

• Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie podpisał porozumienie ze Stowarzyszeniem Quisisana mające na celu udzielanie wsparcia osobom pokrzywdzonym przestępstwem w celu pomocy w rekrutacji uczestników wypoczynku letniego dla dzieci pochodzących z rodzin korzystających z pomocy społecznej.

• Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie w okresie I – VI 2017 roku prowadził pracę z rodzinami z problemem uzależnień poprzez kierowanie ww. osób do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nysie.

• Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie wspierał i pracował z rodzinami dotkniętymi przemocą. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego było integrowanie i koordynowanie działań podmiotów tj. jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, Oświaty, Ochrony zdrowia, Kuratorów sądowych, Prokuratora oraz przedstawicieli innych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

• **Świetlica Socjalna z programem zajęć socjoterapeutycznych** działająca przy tut. Ośrodku pomagała w organizowaniu festynu pod nazwą *„Majówka z CIS"*. Wychowankowie świetlicy przedstawili swój program artystyczny na temat majówki z rodzicami. Odbyła się wystawa prac plastycznych, które dzieci wykonały podczas konkursów plastycznych.

• **Zespół asystentów rodziny Ośrodka Pomocy Społecznej w Nysie** w ramach projektu socjalnego prowadzi warsztaty i zajęcia integracyjne dla rodzin objętych asystenturą oraz korzystające z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Nysie. Warsztaty zachęcają do odnajdywania nowych, ciekawych rozwiązań w różnych sferach życia, inspirują do budowania pozytywnych relacji rodzinnych.

• Dnia 17 czerwca 2017 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie zorganizował Piknik Rodzinny. W imprezie wzięły udział dzieci ze świetlicy socjalnej wraz z rodzicami oraz dzieci ze świetlicy prowadzonej przez Zgromadzenie sióstr św. Elżbiety. Zorganizowano poczęstunek oraz liczne zabawy i konkursy.

• Zorganizowanie zbiórki środków czystości w ramach akcji „Czysty Aniołek", której inicjatorem było Stowarzyszenie Piękne Anioły. Zebrane środki czystości zostały przekazane przez **asystentów rodziny** OPS Nysa rodzinom wielodzietnym, znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.

Analizując wyżej opisane dane można wyciągnąć wnioski, że w najbliższych latach nadal wskazana jest pomoc w kierunku większego wsparcia rodzin i dzieci. Obecnie obserwujemy pojawienie się w rodzinach wielu problemów i trudności, które niejednokrotnie prowadzą do destabilizacji i rozpadu więzi rodzinnych. W rozwiązaniu tych problemów często potrzebna jest pomoc zarówno Ośrodka Pomocy Społecznej, jak i wielu innych instytucji i organizacji. Dlatego tak ważne jest, aby w Gminie Nysa działał dobrze zorganizowany system wsparcia rodziny: system oparty na współpracy OPS-u, instytucji i organizacji działających na polu pomocy społecznej, szkół i placówek oświatowych, służby zdrowia, policji i wszystkich zainteresowanych dobrem rodzin zamieszkujących Gminę Nysa.

Podejmowane do tej pory działania na rzecz wspierania rodziny wskazują, iż wymagana jest dalsza pomoc i asysta rodzin w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych. Wydatki poniesione w związku z pobytem dzieci w palcówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzinach zastępczych w porównaniu do lat poprzednich rosną, dlatego też wskazane jest dalsze zatrudnianie **asystentów rodziny** w celu zmniejszenia liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej oraz zintensyfikowanie pomocy rodzinie i dotarcie z nią do wszystkich potrzebujących. Bardzo istotną kwestią jest również realizacja działań podejmowanych przez **Świetlicę Socjalną z programem zajęć socjoterapeutycznych**, zapewniającą opiekę i pomoc rodzinie w opiece i wychowaniu dziecka. Funkcjonujący Zespół ds. Pomocy Dziecku i Rodzinie, który przyczynia się do podniesienia kompetencji wychowawczych rodziców oraz zapewnienia optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej.

II. Cel główny oraz cele szczegółowe Programu

Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 - 2020

Program Wspierania Rodziny Gminy Nysa na lata 2018 - 2020 wyznacza zadania do realizacji, które przyczynią się do zmniejszenia skali problemów społecznych w Gminie Nysa w obszarze wspierania rodziny. Program jest dokumentem wdrażającym Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nysa na lata 2016-2023, która wyznacza kierunki zmiany (interwencji). W ww. Strategii zostały określone obszary tematyczne dotyczące wspierania rodziny.

CEL GŁÓWNY

Zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych na terenie Gminy Nysa do 2020 r.

Cele szczegółowe:

1. **Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.**
2. **Poprawa sytuacji dzieci z rodzin wieloproblemowych.**
3. **Poszerzenie możliwości wsparcia rodzin w pełnieniu roli opiekuńczej.**
4. **Tworzenie warunków do wykonywania zadań gminy w obszarze wspierania rodziny.**

Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 - 2020.

Cel szczegółowy 1: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny			
Zadanie	**Wskaźnik**	**Termin realizacji**	**Realizatorzy**
1.Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia.	Liczba rodzin objętych pomocą	2018 – 2020	OPS w Nysie
2.Zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie, w tym bezpiecznego schronienia w mieszkaniu chronionym.	Liczba prowadzonych Niebieskich Kart; Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie schronienia w mieszkaniu chronionym	2018 – 2020	OPS w Nysie, Zespół Interdyscyplinarny, Gmina Nysa
3.Rozwijanie systemu wsparcia dla rodziny (lub jej poszczególnych członków) zróżnicowanego ze względu na różnorodność problemów i potrzeb społecznych.	Liczba przeprowadzonych inicjatyw na rzecz wsparcia rodziny	2018 – 2020	Gmina Nysa, OPS w Nysie, organizacje pozarządowe, instytucje zewnętrzne
Cel szczegółowy 2: Poprawa sytuacji dzieci z rodzin wieloproblemowych			
Zadanie	**Wskaźnik**	**Termin realizacji**	**Realizatorzy**
1.Tworzenie i rozwijanie działalności placówek wsparcia dziennego funkcjonujących na terenie Gminy Nysa.	Liczba placówek wsparcia dziennego działających na terenie Nysy rozwijające swoją działalność np. poprzez realizację zadnia publicznych w ramach otwartych konkursów, wprowadzanie nowych form pracy z dziećmi i młodzieżą	2018 – 2020	OPS w Nysie, organizacje pozarządowe
2.Udostępnienie wsparcia specjalistycznego dzieciom z rodzin wieloproblemowych.	Liczba miejsc specjalistycznego wsparcia skierowanego do dzieci z rodzin wieloproblemowych	2018 – 2020	Gmina Nysa, OPS w Nysie, organizacje pozarządowe
3.Wyrównywanie szans edukacyjnych, rozwojowych dzieciom z rodzin wieloproblemowych.	Liczba przeprowadzonych inicjatyw na rzecz wyrównywanie szans edukacyjnych, rozwojowych dzieciom z rodzin wieloproblemowych	2018 – 2020	Gmina Nysa, OPS w Nysie, organizacje pozarządowe
4.Rozwój form wsparcia skierowanego do dzieci i młodzieży centrum Streetworkingu.	Liczba dzieci i młodzieży skierowanych do	2018 – 2020	Gmina Nysa, OPS w Nysie

	Centrum		
5.Praca środowiskowa promująca właściwe wzorce rodziny.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny, Liczba rodzin objętych pracą socjalną Liczba rodzin wspierających	2018 – 2020	OPS w Nysie
6.Kierowanie dzieci z rodzin wymagających wsparcia do placówki wsparcia dziennego - Świetlicy Socjalnej z programem zajęć socjoterapeutycznych.	Liczba skierowanych dzieci	2018 – 2020	OPS w Nysie
Cel szczegółowy 3: Poszerzenie możliwości wsparcia rodzin w pełnieniu roli opiekuńczej			
Zadanie	**Wskaźnik**	**Termin realizacji**	**Realizatorzy**
1.Organizacja Klubu Rodzica zajmującego się wspieraniem rodzin w pełnieniu roli opiekuńczej i wychowawczej.	Liczba rodzin skierowanych do działających Klubu Rodzica	2018 – 2020	Gmina Nysa, OPS w Nysie
2.Pomoc specjalistyczna dla rodzin mających trudności w prawidłowym pełnieniu roli opiekuńczej.	Liczba podmiotów świadczących pomoc specjalistyczna dla rodzin mających trudności w prawidłowym pełnieniu roli opiekuńczej	2018 – 2020	Gmina Nysa, OPS w Nysie, organizacje pozarządowe
3.Tworzenie grup wsparcia dla rodziców przy zastosowaniu zasady pomocniczości.	Liczba rodzin korzystających z grup wsparcia	2018 – 2020	Gmina Nysa, OPS w Nysie
4.Pomoc rodzinom posiadającym trudności we właściwym sprawowaniu opieki nad dziećmi w formie pracy socjalnej, asystentury rodziny, placówki wsparcia dziennego oraz specjalistycznego poradnictwa	Liczba rodzin posiadających trudności we właściwym sprawowaniu opieki nad dziećmi objętych wsparciem asystentów rodziny. Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS w Nysie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i potrzeby ochrony macierzyństwa. Liczba dzieci korzystających z placówek wsparcia dziennego	2018 – 2020	OPS w Nysie, Gmina Nysa, organizacje pozarządowe
5.Prowadzenie kampanii informacyjnych dla rodzin, na rzecz prawidłowego pełnienia roli opiekuńczej, Organizacja Klubu Rodzica zajmującego się wspieraniem rodzin w pełnieniu roli opiekuńczej.	Liczba kampanii informacyjnych dla rodzin na rzecz prawidłowego pełnienia roli opiekuńczej.	2018 – 2020	Gmina Nysa, OPS w Nysie instytucje zewnętrzne

6.Monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny i pedagogów ulicy	Liczba rodzin objętych pracą socjalną. Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	2018 – 2020	OPS w Nysie
Cel szczegółowy 4: Tworzenie warunków do wykonywania zadań gminy w obszarze wspierania rodziny			
Zadanie	**Wskaźnik**	**Termin realizacji**	**Realizatorzy**
1.Zabezpieczanie środków finansowych na utrzymanie dzieci z Gminy Nysa umieszczonych w pieczy zastępczej.	Liczba dzieci z gminy Nysa umieszczonych w pieczy zastępczej, wysokość środków finansowych z Gminy Nysa wydatkowanych na utrzymanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	2018 – 2020	Gmina Nysa
2.Zapewnienie warunków do rozwoju kwalifikacji asystentów rodziny i pracowników socjalnych i innych osób zawodowo związanych z pracą z rodziną wieloproblemową.	Liczba szkoleń, w których wzięli udział asystenci rodziny. Liczba szkoleń w których wzięli udział pracownicy socjalni. Liczba szkoleń skierowanych do osób zawodowo związanych z pracą z rodziną wieloproblemową zorganizowanych na terenie gminy Nysa	2018 – 2020	OPS w Nysie, Gmina Nysa
3.Podejmowanie innych zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych mieszkańców Gminy Nysa np. lokalnych programów.	Liczba lokalnych programów	2018 – 2020	Gmina Nysa, OPS w Nysie, organizacje pozarządowe
4.Wspieranie działań organizacji pozarządowych statutowo zajmujących się działalnością na rzecz wspierania rodziny i sytemu pieczy zastępczej.	Liczba organizacji objętych wsparciem Liczba i rodzaj podjętych działań	2018 – 2020	organizacje pozarządowe

III. Zasoby

Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie,
- placówki oświatowe,
- organizacje pozarządowe, prowadzące działalność statutową na rzecz wspierania rodziny i sytemu pieczy zastępczej,
- specjaliści i terapeuci,
- instytucje zewnętrzne.

IV. Finansowanie

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Nysa, środków ujętych w budżecie OPS w Nysie oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

V. Monitorowanie i ewaluacja

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020 jest Wydział Rozwoju Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Nysie. Ewaluacja Programu odbywać się będzie poprzez sporządzenie rocznego sprawozdania z przeprowadzonych działań w danym roku obowiązywania programu. Sprawozdanie z realizacji Programu sporządzone zostanie na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji poszczególnych zadań.

Sprawozdanie zbiorcze z realizacji Programu w danym roku, przedłożone zostanie w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Miejskiej w Nysie wraz z wnioskami i potrzebami związanymi z realizacją zadań w kolejnym roku.

VI. Podsumowanie

Gminny program wspierania rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia dzieci i ich rodzin. Pomoc na rzecz rodzin, którą w ramach niniejszego programu oferuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie będzie nakierowana w pierwszej kolejności na wykorzystywanie zasobów własnych rodziny, a wsparcie instytucjonalne będzie zapewnione w sytuacji, gdy rodzina będzie musiała zmierzyć się z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać.